

***SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA
PSYCHICZNEGO NA LATA 2011-2015
DLA MIASTA ZDUŃSKA WOLA”
ZA 2015 ROK***

Opracował:

Zespół Koordynujący realizację *Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 dla Miasta Zduńska Wola*

przy udziale:

– Biura Programów Zdrowotnych i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zduńska Wola

Akceptował:

PREZYDENT MIASTA

.....Piotr Niedzwiecki.....

Zduńska Wola, marzec 2016 r.

I. WSTEP

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 dla Miasta Zduńska Wola, zwany dalej „Programem”, przyjęty uchwałą Nr XIV/175/11 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 27 października 2011 r., stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy w zakresie ochrony zdrowia psychicznego obejmującego realizację zadań dotyczących w szczególności:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Zadania te są realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia, a zadania, o których mowa w pkt 2 i 3, poprzez działania określone w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego. Prowadzenie działań określonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego należy do zadań własnych samorządu gminy. Na realizację Programu budżet państwa nie zagwarantował środków finansowych, działania w obszarze ochrony zdrowia psychicznego realizowane są w ramach:

- Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2015 r. przyjętego uchwałą nr LVI/702/14 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 30 października 2014 r. w oparciu o przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 ze zm.),
- Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2012-2016 dla Miasta Zduńska Wola, przyjętego uchwałą nr XV/197/11 z dnia 30 listopada 2011 r., realizowanego na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz.224),
- Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2020, przyjętego uchwałą nr XLIV/424/09 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 21 grudnia 2009 r., realizowanego na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz.1390),
- zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli,
- działań podejmowanych przez placówki oświatowe w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, określonych w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532).

Program został opracowany przez Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 dla Miasta Zduńska Wola powołany Zarządzeniem Nr 266/11 Prezydenta Miasta Zduńska Wola z dnia 27 czerwca 2011 r. na podstawie ustawy

o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.).

II. SZCZEGÓŁOWY SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE

Priorytet 1

Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym, w szczególności w szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie Miasta, pozyskiwanie do współpracy rodziców i instytucji wspierających rolę wychowawczo-opiekuńczą rodziny i szkoły.

Priorytet 1 Programu realizowany był poprzez następujące działania:

- a) prowadzenie działań z zakresu promocji i zapobiegania problemom zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży poprzez organizowanie warsztatów, pogadanek oraz zwiększanie dostępności opieki i pomocy specjalistycznej,
- b) prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego skierowanych do odpowiednich grup docelowych, np. rodziców, nauczycieli,
- c) podnoszenie świadomości mieszkańców Zduńskiej Woli na temat promocji zdrowia psychicznego poprzez emisję audycji w lokalnych mediach, rozpowszechnianie ulotek, plakatów itp.

Działanie 1

Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu

W 2015 r. we wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz w przedszkolach podejmowano działania zapobiegawcze wobec uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, a w jego obrębie:

- zdrowia emocjonalnego rozumianego jako zdolność do rozpoznawania uczuć, wyrażania ich w odpowiedni sposób, umiejętność radzenia sobie ze stresem, napięciem, lękiem, agresją, depresją,
- zdrowia umysłowego definiowanego jako zdolność do logicznego, jasnego myślenia.

Kształtowanie wśród uczniów właściwych zachowań i stylu życia mającego wpływ na stan zdrowia psychicznego odbywało się w szkołach i przedszkolach w procesie edukacyjnym i wychowawczym, co wynika z podstawowych celów systemu oświaty, poprzez:

- 1) realizację podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie kształtowania postaw prospołecznych dzieci i młodzieży, poczucia własnej wartości, poczucia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, umiejętności asertywnego zachowania się

- w sytuacjach trudnych, w zakresie przedmiotów przyroda, wychowanie do życia w rodzinie, lekcje wychowawcze, wychowanie fizyczne wraz z edukacją zdrowotną;
- 2) realizację Programu Wychowawczego Szkoły i Szkolnego Programu Profilaktyki opracowanego w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów i występujące problemy w środowisku szkolnym;
 - 3) monitorowanie w szkole, w ramach nadzoru pedagogicznego, realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie promocji zdrowia psychicznego, działań wychowawczych, opiekuńczych i profilaktycznych;
 - 4) rozwijanie kompetencji nauczycieli w zakresie promocji zdrowia psychicznego poprzez udział w szkoleniach, kursach;
 - 5) zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem odpowiednio do rozpoznanych potrzeb uczniów, w tym udzielanie pomocy w stanach kryzysu psychicznego;
 - 6) współpracę z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, placówkami doskonalenia nauczycieli i bibliotekami pedagogicznymi, organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodzica;
 - 7) edukację rodziców tj. spotkania zespołów w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz konsultacje podnoszące kompetencje wychowawcze, w tym poświęcone oddziaływaniu mediów jak uczyć dzieci krytycyzmu wobec reklam, zachęcanie do sprawowania kochającej kontroli nad dzieckiem, rozwijanie umiejętności wychowawczych, wspieranie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, upowszechnianie informacji o możliwościach otrzymania wsparcia i pomocy w sytuacjach trudnych;
 - 8) wspieranie dzieci przez nauczycieli i specjalistów w zakresie podniesienia swojej samooceny, uczenie umiejętności psychologicznych i społecznych, które pozwolą im radzić sobie ze stresem i budować dobre relacje z otoczeniem.

Działania podejmowane w 2015 r. w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i publicznych gimnazjach w zakresie ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży szkolnej związane były z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej określonej w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. *w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz. U. poz. 532). Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana dziecku/uczniowi w przedszkolu, szkole polegała na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu jego indywidualnych możliwości psychofizycznych, wynikających m.in.:

- z niepełnosprawności,
- z niedostosowania społecznego,
- z zagrożenia niedostosowaniem społecznym,
- ze specyficznych trudności w uczeniu się,
- z zaburzeń komunikacji językowej,
- z choroby przewlekłej,
- z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych,

- z niepowodzeń edukacyjnych,
- z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi.

W ramach form pomocy psychologiczno-pedagogicznej należy wymienić w szczególności:

- prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
- prowadzenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych dla uczniów mających trudności w nauce, w szczególności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego m.in. z edukacji wczesnoszkolnej, matematyki, języka polskiego, języka obcego,
- prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym dla uczniów z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie społeczne, umożliwiających rozwijanie umiejętności społecznych i psychologicznych,
- prowadzenie zajęć z psychologiem dla uczniów z objawami zaburzeń emocjonalnych i zaburzeń zachowań.

W szkołach podstawowych (nr 2, 6, 9, 10, 11, 13) i gimnazjalnych (nr 1, 2, 3, 4 i 5) w 2015 r. uczniowie, rodzice i nauczyciele zostali objęci dodatkową pomocą psychologiczną. Pomoc psychologiczna udzielana uczniowi polegała na rozpoznaniu jego potrzeb, pomocy w zakresie zgłaszanych problemów, prowadzeniu zajęć psychoedukacyjnych służących rozwijaniu inteligencji emocjonalnej i wyrównywaniu deficytów rozwojowych dziecka, uczeniu umiejętności kształtowaniu zachowań prozdrowotnych, prowadzeniu warsztatów motywacyjnych mających na celu wzmoczenie aktywności uczniowskiej, pomocy w radzeniu sobie ze stresem. Pomoc psychologiczna udzielana w szkole rodzicom uczniów i nauczycielom polegała na wspieraniu ich w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu umiejętności wychowawczych celem zwiększania efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, udzielaniu pomocy i porad ofiarom przemocy w szkole, rodzinie, podejmowaniu działań terapeutycznych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych. Psycholodzy ściśle współpracowali z rodzicami/opiekunami uczniów, przedstawicielami instytucji działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.

Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych mieli zapewnioną pomoc pedagoga szkolnego w zakresie radzenia sobie z kłopotami emocjonalnymi, z przemocą, uzyskiwali również wsparcie i informacje, gdzie w razie potrzeby mogą zgłosić się ze swoimi problemami.

Działaniami profilaktyczno-wychowawczymi w placówkach oświatowych zajmowały się także Zespoły Wychowawcze powołane w celu wspierania działań nauczycieli w zakresie m.in. bieżącego rozwiązywania problemów wychowawczych uczniów w drodze eliminacji niewłaściwych i niebezpiecznych zachowań, w dbałości o właściwy poziom bezpieczeństwa na terenie szkoły.

Jednym z ważnych kierunków działań z zakresu promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania problemom zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży była realizacja

przez placówki oświatowe programów profilaktycznych (własnych i/lub zewnętrznych), w szczególności:

- w Publicznym Gimnazjum Nr 3 kontynuacja programu autorskiego „STOP – AGRESJI”, wdrożenie europejskiego programu profilaktycznego zapobiegania uzależnieniom od środków uzależniających – „Unplugged” (koordynowany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Ośrodek Rozwoju Edukacji), kontynuacja zadań w ramach podprogramu „Bezpieczna Szkoła” (Program – Bezpieczny Powiat Zduńskowolski),
- w Zespole Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi realizacja programów profilaktycznych z zakresu zagrożeń związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych oraz eliminowaniem przejawów przemocy, agresji i nietolerancji m.in. „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Trening Zastępowania Agresji”, „Trzymaj formę”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”,
- w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 realizacja programów profilaktycznych:
 - „Tak czy Nie” – wśród uczniów klas szóstych,
 - „Spójrz inaczej” (program koordynowany przez Stowarzyszenie Psychoprofilaktyki Spójrz inaczej),
 - „Cukierki” – adresowanego do uczniów klas 1-3,
 - „Nie pal przy mnie, proszę” – program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas 1-3,
 - „Znajdź właściwe rozwiązanie” – program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas 4-6,
 - „Klub bezpiecznego Puchatka” - realizacja programu edukacyjnego w klasach pierwszych;
- w Szkole Podstawowej Nr 2 programy: „Zanim spróbujesz”, „Drabina”, „Stop agresji i przemocy w szkole”, programy profilaktyczno-edukacyjne: „Nie pal przy mnie, proszę”, „Bezpieczne dziecko”, „Bezpieczne dziecko w sieci”, program edukacyjno-wychowawczy – „Poznaję siebie i innych”,
- w Szkole Podstawowej Nr 7 w klasach IV-VI realizowano programy profilaktyczne, których celem było uświadomienie uczniom m.in. negatywnego wpływu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych na zdrowie człowieka, zasad zdrowego stylu życia, w tym programu „Tak czy nie”, którego celem było dostarczenie wiedzy na temat uzależnień oraz wpływu alkoholu i narkotyków na życie w rodzinie, autodiagnoza dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym, kształtowanie postaw sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji oraz nabycie praktycznych umiejętności umożliwiających samostanowienie,
- w przedszkolach – realizacja programu edukacyjnego "5 porcji warzyw, owoców lub soku",
- w Publicznym Przedszkolu Nr 3 realizowano własne programy profilaktyczne i wychowawcze oraz programy autorskie w ramach zajęć kompensacyjno-korekcyjnych. Prowadzono również zajęcia z zakresu rozpoznawania emocji i radzenia sobie z nimi, opracowano „Katalog bajek optymistycznych” wspomagający proces kształtowania i wzmocnienia pożądanych zachowań u dzieci m.in. w sytuacji

- zagrożenia, rozpoznawania przemocy itp.,
- w Publicznym Przedszkolu Nr 10 realizowano kontrakty grupowe wprowadzające zasady i normy współżycia w grupie, organizowano zabawy dydaktyczne podejmujące tematykę zasad właściwego zachowywania się względem siebie i innych,
 - w Publicznym Przedszkolu Nr 2 programy: adaptacyjny pn. „Przyjazny start” oraz „W Tęczowym Przedszkolu nie jestem sam”, mające na celu zredukowanie stresu związanego z rozpoczęciem procesu wychowania przedszkolnego (liczba dzieci objętych programami – 200),
 - w Publicznym Przedszkolu Nr 3 realizowano program profilaktyki zdrowotnej pn. „Bezpieczny, czysty i zdrowy – do zabawy gotowy”, pokazujący jak w/w czynniki wpływają na rozwój psychiczny dziecka, program „Jestem Ja, jesteś Ty i My”, program edukacji ekologicznej „Od wiosny do wiosny” (liczba dzieci objętych programami – 150),
 - w Publicznym Przedszkolu Nr 4 realizowano program autorski ukierunkowany na bezpieczeństwo psychiczne dzieci, program wspierający rozwój społeczny i emocjonalny dzieci „Nasze emocje poznajemy, w zgodzie z nimi żyjemy”, „Program wspomagający rozwój dziecka w młodszym wieku przedszkolnym” (liczba dzieci – 175),
 - w Publicznym Przedszkolu Nr 5 realizowano program autorski „Przedszkole akademią dobrych manier i właściwych postaw we wszystkich dziedzinach życia” pokazujący, jak czynniki zewnętrzne mają wpływ na nasze zachowania, a tym samym na zdrowie psychiczne (liczba dzieci – 100),
 - w Publicznym Przedszkolu Nr 7 realizowano autorski program adaptacyjny stymulujący rozwój mowy 3-latków pn. „Gimnastyka buzi i języka dla małego smyka”, gdyż właściwy rozwój mowy ma istotny wpływ na zdrowie psychiczne dzieci. Realizowano także program adaptacyjny mający na celu zredukowanie stresu dziecka i rodzica, związanego z rozpoczęciem procesu wychowania przedszkolnego, program autorski „Ruch i aktywność fizyczna”, program „Czyste powietrze wokół nas” oraz program „Mogę być ratownikiem” (liczba dzieci – 100),
 - w Publicznym Przedszkolu Nr 10 realizowano program pn. „Kubusiowi przyjaciele natury” promujący nawyki prozdrowotne, a także świadomość ekologiczną, jako elementy naszego codziennego życia mającego wpływ na nasze zdrowie psychiczne (liczba dzieci – 225),
 - w Publicznym Przedszkolu Nr 11 realizowano program pn. „Wesoły i bezpieczny przedszkolak” mający za zadanie wspomagać edukację dzieci w zakresie bezpiecznych zachowań wpływających na rozwój psychiczny dzieci (liczba dzieci – 100).

Wśród wielu działań realizowanych przez szkoły podstawowe i gimnazja w obszarze promocji zdrowia psychicznego uczniów należy wymienić w szczególności:

- 1) Prowadzenie zajęć warsztatowych przez pedagogów szkolnych i wychowawców, ukierunkowanych głównie na zmniejszenie poziomu stresu i negatywnych emocji, mających wpływ na agresję i przemoc wśród uczniów, w ramach programów edukacyjnych:

- „Bezpieczna i przyjazna szkoła”,
- „Stop agresji i przemocy w szkole”,
- „Tak czy nie”,
- „Spójrz inaczej”,
- „Znajdź właściwe rozwiązanie”,
- „Klub Bezpiecznego Puchatka”,
- „Trzymaj formę”,
- „Alkohol i inne substancje uzależniające”.

2) Prowadzenie warsztatów w szkołach:

- w Publicznym Gimnazjum Nr 3 – warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień, prowadzone przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz pedagoga szkolnego, warsztaty kształtujące pozytywne, aprobujące relacje z rówieśnikami i dorosłymi oraz ograniczające postawę rywalizacji,
- w Szkole Podstawowej Nr 2 – warsztaty związane z przeciwdziałaniem przemocy, uczeniem konstruktywnych metod radzenia sobie ze stresem i problemami, w tym zajęcia pt. „Przemoc z elementami komunikacji”, „Stop agresji i przemocy w szkole”, warsztaty profilaktyczne z kompetencji społecznych pt. „Rozwiązywanie konfliktów – mediacje”, „Po co nam empatia?”,
- w Szkole Podstawowej Nr 10 – warsztaty prowadzone przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej pt. „Zastępowanie agresji”, warsztaty profilaktyczno-wychowawcze „Alkohol i inne substancje uzależniające”, zajęcia kształtujące umiejętności psychospołeczne i interpersonalne jako profilaktyka zachowań agresywno-przemocowych „Porozumiewanie się z innymi”, „Budowanie pozytywnej samooceny”, „Trening pewności siebie”,
- w Szkole Podstawowej Nr 13 – zajęcia warsztatowe dla uczniów klas IV-VI pt. „Mediacje. Rozwiązywanie konfliktów”,
- w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 – warsztaty dla uczniów klas IV–VI na temat „Konstruktywne rozwiązywanie konfliktów”.

3) Prowadzenie kół zainteresowań, dodatkowych zajęć rozwijających umiejętności, zainteresowania.

4) Prowadzenie przez wychowawców, nauczycieli, pedagogów szkolnych, psychologów zajęć z zakresu m.in.:

- asertywności i radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- wzmacniania postaw pozytywnych – świadomego reagowania na zło, cierpienie, ludzką krzywdę,
- wzmacniania poczucia własnej wartości, budowania postaw empatii i zaufania, tolerancji,
- problematyki chorób psychicznych,
- psychicznych i fizjologicznych objawów stresu, typowych strategii działań wobec stresu, przeciwdziałania sytuacjom stresowym, zwiększenia umiejętności radzenia sobie ze stresem,
- kształtowania zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego,

- rozwijania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu, dotyczące między innymi osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- 5) Udział w ogólnopolskich programach, kampaniach i akcjach społecznych:
- w Publicznym Gimnazjum Nr 3 – **kampanie:** „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Wyloguj się do życia”, **programy promujące zdrowy styl życia:** „Trzymaj formę”, „Winiary – żyj smacznie i zdrowo; udział w Ogólnopolskim Głosie Profilaktyki – „Moda na życie bez uzależnień”; **ogólnopolskie akcje społeczne** „Przyjmuje leki czy bierze. Leki bez recepty do leczenia nie do brania”, „Postaw na rodzinę”, „Bezpieczne wakacje”, „Wyloguj się do życia”, „Internet tak, uzależnienie nie”;
 - w Publicznym Gimnazjum Nr 1 – akcja ogólnopolska „PAT – Profilaktyka a Ty”,
 - udział przedszkoli w akcjach i wydarzeniach promujących zdrowy styl życia np. „Zdrowa i kolorowa sztafeta żywieniowa”, „Stoisko ze zdrową żywnością”.
- 6) Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem filmów edukacyjnych: „Dziękuję, nie piję”, „Dziękuję, nie palę”, „Dziękuję, nie biorę”, „Lekcje przestrogi. Życie pod murem”, „Lekcje przestrogi. Obietnica”.
- 7) Prowadzenie szerokiej oferty szkolnych zajęć terapeutycznych rozwijających zainteresowania oraz wyrównujących wiedzę m.in. w Zespole Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi – Biofeedback, Sala Doświadczania Świata.
- 8) Organizacja imprez integracyjnych, wydarzeń promujących zdrowy tryb życia m.in. w Zespole Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi KreowaniaMania – Wspólnie Łatwiej, Niezapominajka, Serce za Serce.
- 9) Organizacja przez Miasto Zduńska Wola działań profilaktycznych w zakresie Programu, w szczególności:
- warsztatów „Dopalacze kradną życie”, których adresatami byli uczniowie klas drugich i trzecich szkół gimnazjalnych,
 - spotkania autorskiego z Agnieszką Kot - współautorką książki pt. „Senek” – połączonego z warsztatami dla dzieci z zakresu radzenia sobie z trudnymi emocjami. Podczas warsztatów omówiono emocje i uczucia, formy i sposoby wyrażania emocji – konstruktywne i destrukcyjne, metody radzenia z emocjami przez dziecko, właściwe postępowanie wobec dzieci, przeprowadzono ćwiczenia problemowe,
 - 36 warsztatów z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, skierowanych do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz 10 szkoleń dla nauczycieli z zakresu przeciwdziałania przemocy,
 - 7 profilaktycznych spektakli teatralnych dla uczniów szkół podstawowych podejmujących problematykę uzależnienia od nośników informacji (internet, telewizor, telefon), przemocy rówieśniczej, odnalezienia wartości w relacjach interpersonalnych i życiu, promocji zdrowego trybu życia, przeciwdziałania agresji i przemocy, przeciwdziałania uzależnieniom (alkohol, substancje psychoaktywne),
 - 7 interaktywnych spektakli teatralnych dla przedszkolaków, w formie bajek, z zakresu profilaktyki wczesnodziecięcej dotyczącej zdrowego stylu odżywiania, rozróżniania i przewidywania konsekwencji dokonywanych wyborów, uczenia umiejętności odróżniania dobra i zła,

- szkolenia dla pedagogów szkolnych szkół podstawowych i gimnazjalnych pt. „Praca z zaburzeniami nastroju i samookaleczeniami”,
- profilaktycznego programu artystycznego w formie koncertu muzycznego pn. „Nie zmarnuj swojego życia”, przeprowadzonego w 3 szkołach gimnazjalnych,
- 4 spotkań pn. „Podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku wśród mieszkańców miasta, w szczególności wśród dzieci i młodzieży. I Ty możesz zmienić swoje życie. Stop narkomanii–alkoholizmowi–przemocy”, w szkołach podstawowych,
- zajęć socjoterapeutycznych prowadzonych przez socjoterapeutę-psychologa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1, w okresie styczeń-czerwiec i wrzesień-grudzień, mających formę pozaszkolnych zajęć profilaktyczno-socjoterapeutycznych oraz spotkań z rodzicami/opiekunami. Uczniowie z klas I-III i IV-VI uczyli się budowania wzajemnego zaufania i poczucia bezpieczeństwa, eliminowania zachowań agresywnych, współdziałania w grupie, wzmacniania więzi rodzinnych, wyrabiania postaw asertywnych, wypracowywania norm akceptowanych przez środowisko, wzmacniania poczucia własnej wartości, promowania zdrowego stylu życia, rozwijania motywacji do nauki.

W 2015 r. w placówkach oświatowych upowszechniano zróżnicowane formy pomocy i oparcia społecznego poprzez prowadzenie oddziałów integracyjnych dla uczniów Zespołu Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi i grup integracyjnych dla dzieci uczęszczających do Publicznego Przedszkola Nr 6. W Publicznym Przedszkolu Nr 6 funkcjonowała grupa integracyjna, w której objęto oddziaływaniem edukacyjnym troje dzieci niepełnosprawnych intelektualnie, zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami rozwojowymi. Stworzono im warunki do korzystania z opieki psychologicznej i specjalnych form pomocy dydaktyczno-terapeutycznej. Prowadzono pracę terapeutyczną przez zespół specjalistów wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w celu pobudzenia psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka w chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, realizowanego bezpośrednio z dzieckiem i jego rodziną na podstawie opracowanego indywidualnego programu. Zespół specjalistów koordynował swoje działania, oceniał postępy dziecka i analizował skuteczność pomocy udzielonej dziecku i jego rodzinie. Współdziałano z rodzicami lub opiekunami dzieci, wspierano ich w działaniach wychowawczych poprzez rozmowy, konsultacje, udzielanie instruktażu, organizowanie spotkań edukacyjnych. W Zespole Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi funkcjonowały oddziały integracyjne, w których realizowano proces dydaktyczno-wychowawczy, organizowano pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów niepełnosprawnych. W szkołach podstawowych i gimnazjach z oddziałami ogólnodostępnymi objęto opieką uczniów z orzeczeniem do kształcenia specjalnego, w tym w jednej placówce – ucznia z upośledzeniem umysłowym. Nauczyciele pracowali w oparciu o odpowiednie formy i metody pracy. Prowadzone były zajęcia rewalidacyjne oraz objęto podopiecznych nadzorem pedagoga i psychologa szkolnego. Utrzymywany był stały kontakt z rodzicami.

Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie

w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu realizowane było również poprzez prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego skierowanych do odpowiednich grup docelowych tj. rodziców, nauczycieli w formie:

- pedagogizacji rodziców w ramach wywiadówek przez psychologa szkolnego/pedagoga, z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, funkcjonariuszami KPP (wagary, zachowania ryzykowne wśród młodzieży, dopalacze),
- spotkań z rodzicami dzieci realizujących wychowanie przedszkolne,
- rozmów wspierających z pedagogiem i psychologiem szkolnym dla uczniów i rodziców w aspekcie przejawianych problemów i trudności, udzielaniu porad i konsultacji indywidualnych,
- współpracy rodziców z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Zduńskiej Woli w zakresie wspomaganie rodziny w podnoszeniu jej kompetencji wychowawczych,
- organizacji prelekcji i spotkań w przedszkolach nt.: "Przeciwdziałanie agresji u dzieci w wieku przedszkolnym",
- wspomaganie nauczycieli w poszerzaniu ich wiedzy m.in. z zakresu przyczyn zaburzeń emocjonalnych u dzieci, ciekawych form współpracy z rodzicami,
- szkolenia pedagogów szkolnych, psychologów.

W 2015 r. Miasto Zduńska Wola, po raz kolejny, w ramach prowadzonej działalności informacyjno-edukacyjnej oraz podnoszenia świadomości mieszkańców Miasta na w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, skierowanej do dzieci, młodzieży i osób dorosłych, brało udział w kampaniach ogólnopolskich:

- „Postaw na Rodzinę”, w tym „Dopalacze – dziękuję, nie kolekcjonuję!”,
- „Reaguj na przemoc!”.

Materiały edukacyjne (ulotki, broszury, plakaty) przekazano do placówek oświatowych, wspólnot lokalnych, placówek służby zdrowia, świetlic środowiskowych.

Priorytet 2

Profilaktyka – wspieranie zdrowia psychicznego poprzez rozszerzenie pomocy mieszkańcom Miasta w zakresie pomocy udzielanej przez podmioty powołane do udzielania wsparcia w sytuacjach kryzysowych.

Działanie 1

Zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli w roku 2015 świadczył pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną oraz podejmował działania interwencyjno-zapobiegawcze skierowane do osób uzależnionych, współuzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, osób eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi. Zgodnie z zawartą umową przedmiotowe zadania realizował personel posiadający wymagane uprawnienia, tj. lekarz psychiatra, certyfikowany instruktor terapii

uzależnień, terapeuta uzależnień, specjalista ds. relacji interpersonalnych i profilaktyki uzależnień, psycholog oraz pedagog wspierający. Personel realizujący zadania w zakresie pomocy terapeutycznej zapewniał dostępność do świadczeń w wyznaczone dni.

Głównym celem działań w zakresie pomocy terapeutycznej w SPZPOZ było udzielanie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i środków psychoaktywnych i ich rodzinom, w tym dzieciom i młodzieży do 18 roku życia, udzielanie świadczeń w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, promowanie zdrowia poprzez działalność profilaktyczną i prewencyjną. Lekarz i specjaliści współpracowali w rozwiązywaniu problemów uzależnień z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli, pedagogami szkolnymi, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej, PARPA, Krajowym Biurem Przeciwdziałania Narkomanii, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli, z ośrodkami leczenia odwykowego oraz funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Zduńskiej Woli.

W okresie sprawozdawczym, tj. od stycznia do grudnia 2015 r., podjęte zostały następujące działania:

- 1) Certyfikowany instruktor terapii uzależnień od narkotyków podjął 601 działań interwencyjno-zapobiegawczych, w tym: 218 wobec osób pełnoletnich, 11 - wobec dzieci i młodzieży, 116 - względem osób uzależnionych, 89 - wobec osób współuzależnionych, 27 - osób eksperymentujących.
- 2) Terapeuta uzależnień udzielił 212 porad i 22 konsultacji jednorazowych osobom, które ukończyły 18 rok życia (zarejestrowano 64 osoby). W trakcie dyżurów zdiagnozował problemy uzależnienia oraz problemy dotyczące współuzależnienia, udzielił pomocy w zakresie zgłaszanych problemów, objął terapią podstawową osoby uzależnione od alkoholu oraz kształtował zachowania prozdrowotne.
- 3) Psycholog udzielił 17 porad i konsultacji w zakresie zapobiegania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych. Pomocą psychologiczną objętych zostało 11 osób.
- 4) Pedagog udzielił 10 porad i 3 konsultacji jednorazowych w zakresie zgłaszanych problemów, realizował działania z zakresu profilaktyki I i II rzędowej w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, osób zagrożonych nadużywaniem środków psychoaktywnych, zagrożonych demoralizacją. Zarejestrowano 7 osób.
- 5) Specjalista ds. relacji interpersonalnych i profilaktyki uzależnień udzielił pomocy 150 osobom uzależnionym i 5 osobom współuzależnionym. Ogółem zarejestrowano wszystkich wizyt 360. Wszystkie osoby korzystające z pomocy ukończyły 18 rok życia.
- 6) Lekarz psychiatra zrealizował 11 dyżurów. Prowadził działania edukacyjne z zakresu promocji zdrowia psychicznego skierowane do dzieci i młodzieży z terenu Miasta Zduńska Wola. Udzielono wsparcia 7 osobom.

Działanie 3

Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego

W ramach zadań realizowanych przez MOPSCOS w Punkcie ds. Przemocy w Rodzinie ze wsparcia w zakresie poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego, prawnego i socjalnego skorzystało 39 osób z zaburzeniami psychicznymi. Zakres pomocy obejmował m.in.:

- indywidualny kontakt z osobami potrzebującymi pomocy,
- udzielania wszechstronnej informacji o możliwości uzyskania pomocy,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych bytowych,
- diagnozowanie problemu,
- oddziaływania terapeutyczne.

Działanie 5

Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej udzielał zróżnicowanych formy pomocy i oparcia społecznego, m.in.:

- skierował do domów pomocy społecznej – 15 osób,
- skierował do środowiskowych domów samopomocy – 47 osób,
- udzielił pomocy finansowej 88 świadczeniobiorcom i ich rodzinom w tym:
 - zasiłki stałe – 32 osoby,
 - zasiłki okresowe – 8 osób,
 - zasiłki celowe – 49 osób,
 - zasiłki celowe i abonament na gorący posiłek ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 49 osób.

Pomoc finansowa przyznawana była w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej na zakup m.in.: opału, odzieży, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycie świadczeń związanych z utrzymaniem mieszkania (czynsz, energia) w formie specjalnego zasiłku celowego udzielanego w szczególnie uzasadnionych przypadkach m. in. na pokrycie części lub całości kosztów zakupu leków i leczenia, zasiłku celowego – na zakup posiłku lub żywności w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Udzielono 80 osobom pomocy niematerialnej w formie odzieży, żywności, udzielono pomocy i wsparcia w ramach pracy socjalnej, która miała na celu pomoc w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz zapobieganie społecznej marginalizacji i wykluczeniu m.in.: poprzez wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej osób niepełnosprawnych, włączaniu w życie społeczne, wskazywaniu form aktywnego spędzania czasu wolnego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej przy współpracy z Urzędem Miasta Zduńska Wola w 2015 r. zorganizował po raz kolejny imprezę integracyjną dla osób niepełnosprawnych, w tym osób zaburzonych psychicznie w ramach Ogólnopolskiej Kampanii Społecznej „Czerwiec Aktywnych Społeczności”, promującej obywatelskie działania na rzecz rozwoju społeczności lokalnych. W imprezie wzięło udział 29 osób zaburzonych psychicznie wraz z osobami towarzyszącymi.

Ośrodek pomocy społecznej w okresie sprawozdawczym brał udział w kampanii informacyjnej w ramach „Dnia Otwartego dla Osób Niepełnosprawnych” organizowanej w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Zduńskiej Woli. Na czas trwania kampanii zapewniono kompleksowe poradnictwo i wsparcie osób niepełnosprawnych, w tym osób zaburzonych psychicznie oraz członków ich rodzin.

W 2015 roku w ramach działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli nawiązał współpracę z:

- Urzędem Miasta Zduńska Wola,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli,
- Warsztatami Terapii Zajęciowej funkcjonującymi przy Zakładzie Pracy Chronionej Produkcyjno-Handlowej Spółdzielni Inwalidów „Bonex”,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Polskim Komitetem Pomocy Społecznej,
- Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Związkiem Niewidomych,
- Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- Fundacją AMI,
- Placówkami Medycznymi
- oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Działanie 6

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi

W 2015 r. w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy raz w tygodniu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej dyżurował doradca zawodowy. Udzielał porad osobom niepełnosprawnym, informował o aktualnych ofertach pracy i szkoleniach zawodowych organizowanych przez PUP. Ponadto raz w tygodniu dyżurował w PUP pracownik socjalny udzielający wsparcia i poradnictwa osobom bezrobotnym w tym niepełnosprawnym. Wsparcie niepełnosprawnych osób bezrobotnych miało na celu aktywizację zawodową i społeczną oraz powrót na rynek pracy. Skorzystało z niego 9 osób.

III. Podsumowanie

Przy realizacji zadań wynikających z Programu zwrócono szczególną uwagę na:

- zwiększenie efektywności i jakości oddziaływań w obszarze zdrowia psychicznego w zakresie realizowanych programów profilaktycznych, wychowawczych oraz prowadzonej działalności edukacyjno-informacyjnej na rzecz dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Miasta,
- organizowanie szkoleń dla różnych grup zawodowych w obszarze zdrowia psychicznego,
- zwiększenie dostępności zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego,
- współpracę różnych instytucji, placówek oświatowych, pomocy społecznej i organizacji pozarządowych działających w obszarze zdrowia psychicznego.

Z up. PREZYDENTA MIASTA

Antonia
Aneta Antosiak
DYREKTOR
BIURA PROGRAMÓW ZDROWOTNYCH
I SPRAW SPOŁECZNYCH